

Назарій Миколайович ПОПАДИНЕЦЬ

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу регіональної економічної політики,

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

ORCID ID: 0000-0002-7556-6135

E-mail: popadynets.n@gmail.com

Роман Леонідович ЖЕБЧУК

кандидат економічних наук, асистент кафедри фінансів і кредиту, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ORCID ID: 0000-0003-2159-8534

E-mail: r.zhebchuk@gmail.com

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ В УМОВАХ ПІДВИЩЕННЯ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ, СПРИЧИНЕНИХ ПАНДЕМІЄЮ COVID-19

Попадинець Н. М., Жебчук Р. Л. Державна політика регулювання доходів в умовах підвищення фіскальних ризиків, спричинених пандемією COVID-19. Український журнал прикладної економіки. 2021. Том 6. № 2. С. 99 – 106.

Анотація

Зазначено високу залежність бюджетних надходжень від податкової та боргової політик, зростання їх ролі в умовах економічного спаду. Наголошено на необхідності та важливості розроблення тактики та стратегії бюджетної та податкової політик, а також можливості їх гнучкої зміни в умовах непередбачуваних спадів в економіці. Вказано на необхідність у державній політиці доходів враховувати фіскальні стимули та фіскальну децентралізацію.

Приділено увагу можливостям і загрозам, які породжує поглиблення процесів децентралізації в Україні, акцентовано увагу на складових фінансової спроможності територіальних громад та достатності фінансових ресурсів. Акцентовано увагу на тому, що територіальний перерозподіл коштів повинен враховувати вимоги найбільш раціонального розміщення продуктивних сил, сприяти веденню бізнесу, розв'язувати суперечності, які виникають у процесі балансування доходів бюджету та конституційних соціальних зобов'язань. Процеси децентралізації бюджетних та податкових відносин повинні супроводжуватися посиленням їх соціальної орієнтації. Зазначено, що фінансова грамотність населення грає значну роль в зниженні рівня емоційних потрясінь під час економічних спадів.

Запропоновано гіпотезу для подальших наукових пошуків щодо залежності ефективності політики децентралізації владних повноважень від використання на регіональному рівні сучасних підходів до фінансового управління, що вимагатиме імплементації інноваційних регуляторних важелів управління змінами. Зокрема, запропоновано реалізацію низки заходів з виявлення та протидії ризикам дестабілізації як основи для забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. Наголошено на необхідності подальшого вдосконалення інституційної координації застосування регіональних регулятивних податково-бюджетних інструментів і механізмів з національними й міжнародними нормами і правилами. Зазначено, що в умовах карантинних обмежень через пандемією COVID-19, реалізація комплексу заходів податково-бюджетної підтримки громадян, малого та середнього бізнесу повинна здійснюватися відповідно до чітко сформульованої та затвердженої програми, яка має бути розроблена з урахуванням оцінки ризиків та не мати ситуативного характеру.

Ключові слова: *фіскальна політика, бюджетна політика, наслідки COVID-19, децентралізація, державні фінанси, фінансова грамотність.*

Nazariy POPADYNETS

PhD of Economics, Senior Researcher of Department of Regional Economic Policy at
M. I. Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine

Roman ZHEBCHUK

PhD of Economics, Lecturer of Finance and Credit Chair,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

STATE POLICY OF INCOME REGULATION IN THE CONDITIONS OF INCREASING FISCAL RISKS CAUSED BY THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract

Introduction. Today, in the conditions of the COVID-19 pandemic, a number of economic problems have arisen in the country, which can be prevented by improving revenue policy. As the revenue part is formed in the current conditions of the budget decentralization reforms, the risks arising during the pandemic have become an important challenge for the entire economic system of the state and each territorial community in particular.

The **purpose** of the article is to highlight current issues of state regulation of the domestic economy related to global economic challenges and fiscal risk management caused by the COVID-19 pandemic.

Results. The high dependence of budget revenues on tax and debt policies, the growth of their role in the economic downturn are analyzed. Emphasis is placed on the need and importance of developing tactics and strategies for budget and tax policies, as well as the possibility of their flexible change in the face of unpredictable economic downturns. The need for state revenue policy to take into account fiscal incentives and fiscal decentralization is indicated. Particular attention is paid to the opportunities and threats posed by the deepening of decentralization processes in Ukraine, emphasis is placed on the components of the financial capacity of local communities and the adequacy of financial resources. It was mentioned that the territorial redistribution of funds must take into account the requirements of the most rational allocation of productive forces, promote business, resolve conflicts that arise in the process of balancing budget revenues and constitutional social obligations. Processes of decentralization of budgetary and tax relations should be accompanied by strengthening of their social orientation. It is noted that the financial literacy of the population plays a significant role in reducing the level of emotional turmoil during economic downturns. At the same time, the study proposed a hypothesis for further research about the dependence of the effectiveness of decentralization policy on the use of modern approaches to financial management at the regional level, which require the implementation of innovative regulatory levers for change management.

Conclusions. A number of conclusions and recommendations were formulated. In particular, it is proposed to implement a number of measures to identify and counter the risks of destabilization as a basis for ensuring the financial and economic security of the state. The need to further improvement of the institutional coordination of the application of regional regulatory fiscal instruments and mechanisms with national and international norms and rules was emphasized. It was noted that in the conditions of quarantine restrictions due to the COVID-19 pandemic, the implementation of a set of measures of tax and budget support for citizens, small and medium businesses should be carried out in accordance with a clearly defined and approved program.

Keywords: fiscal policy, budget policy, consequences of COVID-19, decentralization, public finance, financial literacy.

JEL classification: D33; E64; G18

Вступ

Спалах пандемії COVID-19 наприкінці 2019 року запусив ланцюгову реакцію спаду світової економіки. На відміну від глобальних економічних криз початку XXI ст., поточна криза хоч і не мала економічного підґрунтя, однак, із закриттям міждержавних кордонів та обвалом світових систем охорони здоров'я під загрозою опинився економічний розвиток абсолютно всіх країн світу. Крім того, нікуди не поділися інші глобальні проблеми: 1) посилення нерівності розподілу доходів та багатства на національних та глобальному рівнях; 2) загострення екологічних проблем і нераціональне використання природних ресурсів; 3) нестабільний розвиток фінансового сектору; 4) поляризація економічного розвитку країн; 5) посилення міждержавної конкуренції у сфері розміщення трудових ресурсів; 6) детінізація капіталів. Розв'язання сучасних питань удосконалення державного регулювання економіки в Україні традиційно викликає підвищений інтерес у науковому середовищі. Варто відзначити роботи таких вітчизняних дослідників, як О. Білорус, С. Гасанов, А. Гриценко, Т. Єфименко, П. Єщенко, Н. Захарченко, О. Іваницька, О. Костенко, Т. Кошук, В. Опарін, О. Тимченко.

ISSN 2415-8453. Український журнал прикладної економіки. 2021 рік. Том 6. № 2.

Не дивлячись на величезний масив досліджень, актуальність теми зумовлена необхідністю удосконалення державного регулювання економіки в контексті впливу на неї глобалізаційних процесів і зміни державного управління як реакції на наявність карантинних обмежень, що впроваджені у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби.

Мета та завдання статті

Метою статті є виокремлення актуальних проблем державного регулювання вітчизняної економіки, пов'язаних з глобальними економічними викликами та управлінням фіскальними ризиками, спричиненими пандемією COVID-19.

Виклад основного матеріалу

Під державним регулюванням економіки слід розуміти систему заходів держави для здійснення підтримуючої, компенсаційної й регулюючої діяльності, спрямованої на створення нормальних умов ефективного функціонування ринку та вирішення складних соціально-економічних проблем розвитку національної економіки та всього суспільства. Сьогодні в умовах обмеженої економічної діяльності на мікро- та макрорівнях уряди країни змушені виробляти власні програми дій, спрямовані на різні аспекти життя країни: підсилення системи охорони здоров'я, упередження процесів поглиблення бідності серед населення, боротьбу з масовим вимушеним безробіттям, забезпечення фіскальної безпеки, підтримку приватного бізнесу та фінансового сектору, боротьбу з інфляційними ризиками, виконання боргових зобов'язань, боротьбу за територіальну цілісність країни, забезпечення безпечного інформаційного середовища тощо. Разом з тим, така політика повинна бути економічно зваженою та ефективною, задовольняти не тільки короткострокові завдання, а й реалізовувати довгострокові стратегії поступального розвитку.

Таким чином, поруч з основним обов'язком держави – забезпечення гідних умов життя і здоров'я громадян, на перший план виходить питання достатності бюджетного ресурсу, що спрямовується на фінансування державних послуг. Головним джерелом наповнення дохідної частини зведеного бюджету країни та місцевих бюджетів громад беззмінно є податкові надходження, які формують близько 80% всіх доходів до зведеного бюджету України (таблиця 1). Основними бюджетоутворюючими податками є податок з доходів фізичних осіб та податок на додану вартість, які разом формують близько 50% всіх доходів [1].

Таблиця 1. Основні характеристики зведеного бюджету України, 2019-2021 роки

Показники (млрд грн)	2019	2020	2021 (прогноз)
Доходи, всього	1289,8	1324,2	1408,7
- в т.ч. податкові надходження	1070,3	1074,2	1236,4
Видатки, всього	1370,1	1654,2	1650,4
Дефіцит бюджету	84,0	341,0	253,0
Сплата % за зовнішніми запозиченнями	120,1	137,5	162,2

* складено на основі [1]

Аналізуючи статистичні показники, представлені в таблиці 1, доходимо висновку, що: по-перше, доходи зведеного бюджету країни в 2021 році аж на 87,8% складатимуть податкові надходження, по-друге, за останні 2 роки дефіцит бюджету складає п'яту частину загальної суми доходів, що теж є рекордом. По-третє, низка понаднормових показників доповнюють обсяги сплати відсотків за зовнішніми запозиченнями, які в 2021 році складуть 9,8% загальної суми видатків. Таким чином, констатуємо сильну взаємозалежність економіки держави від податкової та боргової політик. З огляду на це, вкрай важливим є правильність вибору вектору податкової політики та вдале поєднання податкових інструментів, які б забезпечували не тільки наповнення дохідної частини, а й не знижували стимулів до генерації доходів у суб'єктів господарювання.

Важливість управління фінансовими ризиками посилюється в умовах масштабних негативних економічних наслідків, спричинених пандемією COVID-19. Значне посилення розбалансованості державних фінансів більшості країн світу ускладнене невизначеністю щодо майбутнього розвитку подій та вимагає значного акценту на фінансовій політиці країни [2, с. 49]. Питання забезпечення фінансової стабільності в умовах погіршення економічного стану та інших значних шоків, застосування інструментів запобігання посиленню розбалансованості державних фінансів завжди є предметом досліджень (Г. Возняк, О. Панухник, Х. Патицької, З. Сірика, І. Іртищевої, Г. Олексюк, Т. Андерсена, Ф. Балассона, К. Бернсайда, Х. Бі [3-10]), практичні рекомендації щодо управління фінансовими ризиками надані також Міжнародним валютним фондом [11], які в основному пов'язані з дотриманням бюджетної дисципліни та бюджетним плануванням.

Погоджуємось з думкою Т. Єфименко, С. Гасанова та С. Бартоша [12, с. 44] про те, що в умовах зростання боргового навантаження на сектор загального державного управління, а також різкого скорочення зовнішніх та внутрішніх капіталовкладень, варто розглянути доцільність створення територій випереджального соціально-економічного розвитку, де встановлюються особливі правові норми провадження підприємницької та іншої діяльності. Вихідна ціль існування таких територій – створення інноваційних виробництв, робочих місць, конкурентної продукції. З метою залучення інвесторів на таких територіях варто використовувати податкові преференції, полегшений процес проходження бюрократичних процедур. Разом з тим вкрай важливою є наявність об'єктивних оцінок намірів сторін про обсяги передбачуваних інвестицій, кількість створюваних робочих місць та попередження появи нових суб'єктів підприємництва виключно з метою отримання податкових пільг.

Поточні кризові явища в економіці всієї країни підсилюють наявні дисбаланси в територіальному вимірі, що супроводжують реформу децентралізації в Україні. Зміни просторово-адміністративної архітекτονіки орієнтовані на комплекс відповідності міжнародним нормам вибраних державних підходів щодо делегування повноважень новоствореним об'єднанням міст, селищ, сіл із необхідним ресурсозабезпеченням [12, с. 35-36]. Крім цільових бюджетних ресурсів важлива роль у розвитку громад сьогодні відводиться бюджетному потенціалу, що відображається у фінансовій стійкості територій.

До основних факторів фінансової стійкості територій можна віднести:

- спроможну структуру ринкової економіки регіону;
- міцну податкову базу та високий рівень добровільної сплати податкових платежів;
- досвід використання інститутів розвитку (сучасні фінансові інструменти, проєктна діяльність);
- стан розвитку підприємництва (галузева структура, конкурентоспроможність) та умови розміщення бізнесу;
- партнерство влади і бізнесу;
- рівень розвитку фінансової, виробничої та соціальної інфраструктури, сфери послуг;
- технічний рівень виробництва та його сприйнятливості до інновацій;
- інвестиційна привабливість територій.

Глобальну значимість створення самоврядних, об'єднаних загальними інтересами спільнот громадян на підставі прийнятих норм, правил і представницьких інститутів підкреслювалась ще в минулому столітті [13]. Було обґрунтовано положення, згідно з яким децентралізація управління може сприяти задоволенню потреб, зростанню добробуту громадян, розвитку якостей адаптації, гнучкості соціально-господарських систем [14]. Застосування такого підходу дозволяє спрямувати бюджетні ресурси безпосереднім надавачам послуг, тобто ресурси потрапляють до компетенції нижчих

рівнів влади. У рамках суспільного консенсусу дії такого менеджменту мають бути спрямовані на утримання рівноваги при здійсненні владних повноважень з різним ступенем їх делегування на нижчі рівні, а також налаштування різновекторних засад ринкової конкуренції. Теоретичною базою питань безпеки врахування в місцевому самоврядуванні диференціації гетерогенних уподобань населення різних географічних районів, а також гетероморфних факторів впливу економічних агентів на соціально-економічний розвиток залишаються шляхи розв'язання відомої теореми про децентралізацію [15]. Її суть полягає в тому, що структури місцевої влади повинні вдаватися до більш раціональних, кон'юнктурних підходів у частині організації забезпечення громадянам адекватної попиту пропозиції гарантованих конституційними нормами сервісів. Тому при визначенні реальних обсягів і способів їх надання наділені відповідними повноваженнями органи самоврядування на місцях зобов'язані використовувати свої переваги перед центральним урядом. Адже вони можуть мати у своєму розпорядженні детальну інформацію не тільки про результати всіх видів ділової активності у певних територіальних межах, а й про ефективність окремо взятих проєктів.

В теорії таке бачення і справді має сенс, але вітчизняна практика показує, що дефіцит бюджетних коштів на загальнонаціональному рівні породжує проблеми достатності фінансових ресурсів для виконання місцевими органами влади делегованих повноважень. Недофінансованість територіальних громад веде до підриву їх спроможності якісно надавати гарантовані державою соціальні послуги.

Під час надання регіонам трансфертів із бюджету центрального уряду слід урахувати їх можливості щодо зростання доходів, а також підвищення продуктивності використання бюджетних видатків внаслідок заходів фінансової консолідації. Крім того, оцінюючи баланс обігу місцевих грошових коштів, необхідно брати до уваги кількісні та якісні умови залучення додаткових коштів у вигляді позик, грантів, інвестиційних проєктів та ін. При виділенні додаткових ресурсів на обґрунтовані витрати, пов'язані з виконанням органами місцевої влади конституційних зобов'язань перед суспільством у межах їх повноважень, потрібно постійно відтворювати структурну архітектуру фіскального простору з чітким визначенням джерел та способів залучення коштів на базі використання сучасного фінансового інструментарію, конструктивної співпраці з інститутами розвитку без шкоди для стійкості місцевих фінансових позицій або стабільності економіки.

Достатність фінансових ресурсів у бюджетах громад напряду впливає на рівень задоволення населення громади якістю надання соціальних послуг, а рівень доходів громадян формує ставлення до рівня та якості життя в країні. Саме державна політика доходів грає ключову роль у формуванні вихідних параметрів для оплати праці та отримання соціальних трансфертів, з одного боку, та наповнення податкової частини бюджетів всіх рівнів, з іншого. В Україні існує проблема як бідності серед населення, так і значної диференціації розподілу доходів [16]. Нещодавні дослідження [17] виявили, що понад 60% українців вважають рівень свого добробуту низьким (часто дуже низьким), 67% респондентів відзначили обмеженість своїх фінансових можливостей щодо здатності придбавати важливі речі. 58% опитаних наголосили, що їхній сім'ї нелегко дозволити собі навіть предмети першої потреби (їжу та/або одяг). Результати опитувань також показали, що рівень добробуту істотно нижчий у людей старше 60 років.

Доходимо висновку, що низький рівень середньомісячних доходів населення не сприяє розвитку фінансової грамотності. Світова криза 2020 року, спричинена пандемією COVID-19, вкотре виявила низький рівень фінансової міцності домогосподарств. За результатами численних опитувань [17-19], більше половини українців зазнали фінансового стресу внаслідок допущених помилок при розпорядженні своїми коштами. Так, 75% опитаних турбуються через оплату звичайних повсякденних витрат. Опитування, проведене під час карантину у зв'язку з пандемією COVID-19, показало, що 57% українців фінансово зможуть витримати без поповнення доходів максимум чотири

тижні, 6,9% мають заощадження на кілька днів, 6,3% – на півроку або більше [18]. Таким чином, понад 50% українців не мають фінансових резервів та фінансової подушки безпеки. Так, вони пристосувалися до умов ринкової економіки й навчилися заробляти, але, на жаль, не навчилися зберігати достатній запас грошей на випадок форс-мажорних обставин, створювати достатній капітал [20, с. 112]. Саме тому в умовах поточної світової кризи зрозуміло, що в багатьох українських громадян відсутня фінансова дисципліна, є дуже великі прогалини у створенні власного фінансового плану, а головне – в умінні контролювати свої доходи й витрати.

Крім описаних вище труднощів бюджетного процесу, рамки управлінських вертикалей часто ускладнені інерцією планового господарства, що проявляється в: застарілих методах визначення мети й оцінок результатів; непослідовних процедурах узгодження, а також коригувань встановлених завдань, у т. ч. постфактум; недосконалих підходах до мотивації персоналу [12, с. 35].

Регуляторний вектор активності економічних агентів управлінських структур багато в чому залежить від просторових і часових особливостей бюджетно-податкової складової інституційного середовища. Прояви спотворень «фіскальних стимулів» [21] з високим ступенем можливі у процесі прийняття раціональних з точки зору громадського сектору рішень, пов'язаних із надходженнями обов'язкових платежів до доходів громад або споживанням бюджетних послуг. Це, у свою чергу, може призвести до безперервних проявів «ефекту безбілетника» [22], тобто коли значного поширення набуває або свідоме, або ненавмисне ухилення від зобов'язань із компенсації цінності спожитих громадських послуг. Таким чином, фіскальній складовій належить надзвичайно важлива роль у проведенні державної політики децентралізації влади.

Ефективність політики децентралізації владних повноважень залежить від використання на регіональному рівні сучасних підходів до фінансового управління, тому доцільним є імплементація інноваційних регуляторних важелів управління змінами. Звичайно, як і кожен процес трансформації, децентралізація піддається певним ризикам, а отже, уряд країни повинен завжди бути готовим до визначення і втілення нових правил, які відповідають мінливим умовам. Таким чином, окреслюючи будь-які цілі децентралізації, варто зважати на можливість їх коригування через зміну певних факторів і обставин. Цьому має сприяти постійне здійснення моніторингу процесу реформ та оцінка ймовірних ризиків на загальнодержавному та місцевому рівнях. Крім того, важливо формулювати цілі та завдання на середньо- й довгострокову перспективу, що дозволить коригувати державну політику у разі виникнення форс-мажорних обставин.

Висновки та перспективи подальших розвідок

На основі проведених досліджень вважаємо за доцільне проведення заходів з виявлення та протидії ризикам дестабілізації головними для фінансово-економічної безпеки держави, реалізації конституційних обов'язків держави та виконання делегованих повноважень місцевими органами влади. Мова йде про збалансованість бюджетної системи, структуру її доходів у частині податкових і неподаткових надходжень, співвідношення субсидій і міжбюджетних трансфертів, а також про послідовне скорочення нераціональних дотацій і пільг, консолідацію витрат, здійснення інвестиційної політики. Також подальшого вдосконалення потребує інституційна координація застосування регіональних регулятивних податково-бюджетних інструментів і механізмів з національними й міжнародними нормами і правилами. Система справляння обов'язкових платежів та зборів може стати як каталізатором, так і гальмом виробничих і соціальних процесів.

Для уникнення значного посилення розбалансованості державних фінансів важливо обирати передусім фіскально безпечні податкові заходи, уникати «роздування» соціальних видатків та дотримуватися фіскальних правил із урахуванням певних

послаблень. Водночас фіскальні правила повинні бути досить гнучкими, щоб давати змогу долати неочікувані економічні та інші шоки.

В умовах карантинних обмежень через пандемією COVID-19 реалізація комплексу заходів податково-бюджетної підтримки громадян, малого та середнього бізнесу повинна здійснюватися відповідно до чітко сформульованої та затвердженої програми, яка має бути розроблена з урахуванням оцінки ризиків та не мати ситуативного характеру.

Проведення фіскальної децентралізації як заходу зі зміцнення економічних відносин між центральним і нижчими рівнями влади має відповідати прийнятим принципам делегування владних повноважень у рамках трансформації адміністративно-територіальної структури країни та з огляду на можливість враховувати регіональну диференціацію. Тому делегування на місцевий рівень повинне супроводжуватися впровадженням управлінської концепції фіскального простору сталого регіонального розвитку.

Недосконалість систем формування та витрачання бюджетних коштів, оподаткування, їх інертність у зв'язку з факторами централізованого планування і невідповідністю реальним соціально-економічним тенденціям створюють загрози проявів рецесії, розширення тіньового сектору економіки, неадекватної динаміки податкових доходів та розподілу бюджетних ресурсів, стагнації якості життя і нерівномірності розподілу доходів громадян, дестабілізації відтворення робочої сили.

Список літератури

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
2. Іваницька О. М., Кошук Т.В. Управління фіскальними ризиками в умовах пандемії COVID-19. *Фінанси України*. 2020. № 7. С. 47-61.
3. Voznyak H., Panukhnyk O., Khymych H., Popadynets N. Development of regional economic systems under the impact of financial decentralization: display, challenges and new opportunities. *Advances in Economics, Business and Management Research. Proceedings of the 2019 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System (MDSMES 2019)*. 2019. pp. 121-126.
4. Andersen T. M. Fiscal sustainability and fiscal policy targets. *Economics Working Papers*. 2012. No. 15. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/3980/92720fb3d0c22e0e20a99c480962f15a30c7.pdf>
5. Олексюк Г.В., Попадинець Н.М., Лисяк Н.М. Концептуальна фінансово-економічна модель урбанізованих систем. *Економіка та право*. 2020. № 2 (57). С. 84-95.
6. Balassone F., Langenus G., Manzk B. et al. Fiscal sustainability and policy implications for the euro area. *ECB Working Paper*. 2009. No. 994. January. P. 1-44.
7. Patytska K., Panukhnyk O., Popadynets N., Kramarenko I. Forming the Territorial Communities' Local Budgets in Ukraine Under Decentralization: Current Condition and Management Tasks. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*, 2021. №14(2), pp. 23-30. 10.22094/joie.2020.677868
8. Fiscal sustainability in theory and practice : a handbook / ed. by C. Burnside. Washington, D. C.: World Bank, 2005. URL: <https://doi.org/10.1596/978-0-8213-5874-0>
9. Siryk Z., Popadynets N., Pityulich M., Chakii O., Irtysheva I., Panukhnyk O., Hyk V., Fedotova Y., Rohozian Y., Lysyak N. Decentralization of local self-government under the conditions of administrative-territorial reform in Ukraine. *Accounting*. 2021. №7(4). Pp. 781-790 doi: 10.5267/j.ac.2021.2.006
10. Bi H. Fiscal Sustainability: A Cross-Country Analysis. *Economic Review*. 2017. Iss. Q IV. P. 5-35.
11. Analyzing and Managing Fiscal Risks – Best Practices. IMF. 2016. June. URL: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2016/050416.pdf>
12. Єфименко Т. І. Гасанов С. С., Бартош С. В. Фіскальна безпека і децентралізація в умовах глобальних викликів і загроз. *Фінанси України*. 2020. № 9. С. 29-48.
13. De Tocqueville A. *Democracy in America* / ed. and abridg. by R. D. Heffner. New York : Penguin Books, USA Inc., 1984. 321 p.
14. Tiebout C. A Pure Theory of Local Expenditures. *Journal of Political Economy*. 1956. Vol. 64 (5). P. 416-424.
15. Oates W. E. *Federalism and Government Finance. Economics of Fiscal Federalism and Local Finance* / ed. by W. E. Oates. Cheltenham, U.K.: An Elgar Reference Collection, 1998.
16. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут України / USAID. 2019. URL: <https://www.slideshare.net/sadovnychy/ss-148924891?ref=https://finclub.net/news/finansovaya-gramotnost-ukraintsev-okazalas-khudshej-v-oesr.html>
18. Карантин в Україні: коли в людей закінчаться гроші : опитування. ZIK. 2020. 25 берез. URL: https://zik.ua/news/ludyna/karantyn_v_ukraini_koly_v_liudei_zakinchatsia_hroshi_opytuvannia_963298

19. Михайлишина Д. Житть по средствам. Украинцы не экономят – что с этим делать? Ліга. Финансы. 2019. 22 черв. URL: <https://finance.liga.net/ekonomika/opinion/jit-po-sredstvamukraintsy-ne-ekonomuyat---chto-s-etim-delat>
20. Захарченко Н. В. Фінансова інклюзія для підвищення добробуту населення та економічного зростання держави. *Фінанси України*. 2020. № 6. С. 105-116.
21. Brueckner J. K. Fiscal Decentralization in Developing Countries: The Effect of Local Corruption and Tax Evasion. *Annals of Economics and Finance, Society for AEF*. 2000. Vol. 1 (1). P. 1–18.
22. McConnell C. R., Brue S. L. *Economics: Principles, problems and policies*. New York : McGraw-Hill, 1990. 866 p.

References

1. Official site of the Ministry of Finance of Ukraine. Available at: <https://mof.gov.ua/en>
2. Ivanytska O., Koschuk, T. (2020). «Fiscal risk management in the context of the COVID-19 pandemic». *Finance of Ukraine*, vol. 7, pp. 47–61.
3. Voznyak, H., Panukhnyk, O., Khymych, H., Popadynets, N. (2019). Development of regional economic systems under the impact of financial decentralization: display, challenges and new opportunities. *Advances in Economics, Business and Management Research. Proceedings of the 2019 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System (MDSMES 2019)*. pp. 121-126. Available at: <https://doi.org/10.2991/mdsmes-19.2019.24>
4. Andersen, T. M. (2012). Fiscal sustainability and fiscal policy targets. *Economics Working Papers*, 15. Available at: <https://pdfs.semanticscholar.org/3980/92720fb3d0c22e0e20a99c480962f15a30c7.pdf>
5. Oleksyuk, H., Popadynets, N., Lysyak, N. (2020). Олексюк Г.В., Попадинець Н.М., Лисяк Н.М. Conceptual Financial-Economic Model of Urban Systems. *Economics and Law*. 2 (57). С. 84-95.
6. Balassone, F., Langenus, G., Manzke, B., Manzke, B., Pavot, J., Prammer, D. et al. (2009). Fiscal sustainability and policy implications for the euro area. *ECB Working Paper*, vol. 994, pp. 1–44. DOI:10.2139/ssrn.1684453
7. Patytska, K., Panukhnyk, O., Popadynets, N., Kramarenko, I. (2021). Forming the Territorial Communities' Local Budgets in Ukraine Under Decentralization: Current Condition and Management Tasks. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*, 2021. №14(2), pp. 23-30. 10.22094/joie.2020.677868
8. Burnside, C. (Ed.). (2005). *Fiscal sustainability in theory and practice (a handbook)*. Washington, D. C.: World Bank. DOI:10.1596/978-0-8213-5874-0
9. Siryk, Z., Popadynets, N., Pityulich, M., Chakii, O., Irtysheva, I., Panukhnyk, O., Hyk, V., Fedotova, Y., Rohozian, Y., Lysyak, N. (2021). Decentralization of local self-government under the conditions of administrative-territorial reform in Ukraine. *Accounting*. 2021. №7(4). Pp. 781–790, doi: 10.5267/j.ac.2021.2.006
10. Bi, H. (2017). Fiscal Sustainability: A Cross-Country Analysis. *Economic Review*, Q IV, pp. 5–35. Available at: <https://www.kansascityfed.org/~media/files/publicat/econrev/econrevarchive/2017/4q17bi.pdf>
11. IMF. (2016, June). *Analyzing and Managing Fiscal Risks – Best Practices*. Available at: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2016/050416.pdf>
12. Iefymenko, T., Hasanov, S., Bartosh, S. (2020). Fiscal security and decentralization in the face of global challenges and threats. *Finance of Ukraine*, vol. 9, pp. 29–48.
13. De Tocqueville, A. (1984). *Democracy in America*. New York: Penguin Books, USA Inc.
14. Tiebout, C. (1956). A Pure Theory of Local Expenditures. *Journal of Political Economy*, vol. 64 (5), pp. 416–424. DOI: 10.1086/257839
15. Oates, W. E. (Ed.). (1998). *Federalism and Government Finance. Economics of Fiscal Federalism and Local Finance*. Cheltenham, U.K.: An Elgar Reference Collection.
16. Official site of the State Statistics Service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. USAID. (2019, June). *Financial literacy, financial inclusion and financial well-being of Ukraine*. Available at: <https://www.slideshare.net/sadovnychy/ss-148924891?ref=https://finclub.net/news/finansovaya-gramotnost-ukraintsev-okazalas-khudshej-v-oesr.html>
18. Quarantine in Ukraine: When people run out of money – a survey. (2020, March 25). ZIK. Available at: https://zik.ua/news/ludyna/karantyn_v_ukraini_koly_v_liudei_zakinchatsia_hroshi_opytuvannia_963298
19. Mihailishina, D. (2019, June 22). Living within our means. Ukrainians do not save – what to do about it? Available at: <https://finance.liga.net/ekonomika/opinion/jit-po-sredstvam-ukraintsyne-ekonomuyat---chto-s-etim-delat>
20. Zaharchenko, N. (2020) Financial inclusion to improve the welfare of the population and economic growth of the state. *Finance of Ukraine*, vol. 6, pp. 105–116.
21. Brueckner, J. K. (2000). Fiscal Decentralization in Developing Countries: The Effect of Local Corruption and Tax Evasion. *Annals of Economics and Finance, Society for AEF*, vol. 1(1), pp. 1–18.
22. McConnell, C. R., Brue, S. L. (1990). *Economics: Principles, problems and policies*. New York: McGraw-Hill.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2021 р.